

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญและภูมิปัญญาท้องถิ่น

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ธัญดา วาทกิจ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาลวัดศรีดอนไชย
อ.เมือง จ.เชียงใหม่
2. อาจารย์นิตยา นันทการณ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลแม่เมาะ
อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง
3. อาจารย์นงนุช ใจคำปัน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแม่แฝก
อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

รายนามภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังรายนามต่อไปนี้

1. นายทรงพล จรรย์สืบศรี
2. นางพิมพ์ใจ แสนพรมชัย
3. นายเอกชัย บัวเกตุ

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น
เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้าน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ สมุนไพรพื้นบ้าน

ช่วงชั้นที่ 1 ระดับ ป.3

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้าน

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

สมุนไพรพื้นบ้าน เป็นพืชที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งมักจะนำมาประกอบประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น การประกอบอาหาร ยารักษาโรค

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกความหมายของสมุนไพรพื้นบ้านได้
2. นักเรียนสามารถจำแนกประเภทสมุนไพรพื้นบ้านได้
3. นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ที่ได้รับจากสมุนไพรพื้นบ้านได้

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของสมุนไพรพื้นบ้าน
2. ประเภทของสมุนไพรพื้นบ้าน
3. ประโยชน์ของสมุนไพรพื้นบ้าน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่ออธิบายวิธีการเล่นเกมต่อคำศัพท์ให้ตรงกับสิ่งของที่ครูนำมาซึ่งเป็นสมุนไพรพื้นบ้านหลาย ๆ ชนิด พร้อมกับเฉลยให้นักเรียนได้สังเกตและซักถาม และสาธิตการใช้สมุนไพรพื้นบ้านบางอย่างให้นักเรียนได้ดูและสัมผัสพร้อมแจกใบความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านให้นักเรียนได้ศึกษา

ขั้นสอน

1. ครูร่วมวางแผนกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในหัวข้อสมุนไพรพื้นบ้าน ก่อนที่จะนำมาสอนนักเรียน เพื่อให้เนื้อหาครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จากนั้นภูมิปัญญาดำเนินการเล่าเรื่องเกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านให้นักเรียนฟัง พร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบซึ่งเป็นสมุนไพรพื้นบ้านที่ได้เตรียมมา

2. นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงความหมาย ประเภท และประโยชน์สมุนไพรพื้นบ้าน
ที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เล่าและแลกเปลี่ยนซักถามกัน

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปถึง ความหมาย ประเภท และประโยชน์สมุนไพรพื้นบ้านออกมา
เป็นผังความคิดในใบงาน พร้อมทั้งทำแบบฝึกหัด

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สมุนไพรพื้นบ้าน
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ใบงาน
4. ใบความรู้

การวัดและประเมินผล

1. สังเกต
 - 1.1 การฟัง
 - 1.2 การอภิปราย
 - 1.3 การมีส่วนร่วม
2. ตรวจแบบฝึกหัด

แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ สมุนไพรพื้นบ้าน

ช่วงชั้นที่ 1 ระดับ ป.3

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง เรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น

จำนวน 4 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นบุคคลแต่ละชุมชนที่เกื้อต่อการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ เฉพาะด้านเหมาะสมต่อการเผยแพร่ และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรที่ศึกษา และสืบทอดกันต่อไป

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถแปรรูปสมุนไพรได้
2. นักเรียนปรับปรุงแก้ไขผลงานได้ด้วยตนเอง
3. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาระการเรียนรู้

การแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้านให้เหมาะสมแก่การใช้ในชีวิตประจำวันโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. พืชมเสนน้ำกลั่นขมิ้น และใบเตย
2. ยาหม่องจากน้ำมันสมุนไพร
3. ลูกประคบ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

นำผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้าน แต่ละชนิดมา ให้นักเรียนศึกษา เช่น ขาอม ผงขมิ้น ฯลฯ สนทนาทบทวนเกี่ยวกับผลดีของการนำพืชจากธรรมชาติมาใช้ในการแปรรูป และให้นักเรียนร่วมกัน ยกตัวอย่างสมุนไพรพื้นบ้านที่ตนเองรู้จักเพื่อให้นักเรียนเห็นความหลากหลายของ สมุนไพรพื้นบ้าน ครูเตรียมภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีการประสานงานไปยัง ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเชิญมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียน และเตรียมความพร้อมของ นักเรียนก่อนจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น แจกวัสดุประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แจกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

ขั้นตอน

1. แจ้งให้นักเรียนทราบว่าวันนี้เราจะมีภูมิปัญญาในท้องถิ่นเกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านที่มีความชำนาญในการถ่ายทอดการทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรพื้นบ้านให้แก่นักเรียน
2. ครูนำนักเรียนพบภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้ประสานงาน และเชิญไว้ล่วงหน้า
3. ครูได้แนะนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเราเรียกว่า “สล่า”
4. หรือ “พ่อครู แม่ครู” ในท้องถิ่นให้นักเรียนรู้จัก พร้อมกับแจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ นักเรียนทราบ
5. ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนักเรียนร่วมกันอภิปราย และทำความรู้จักกับสมุนไพรพื้นบ้านแต่ละชนิดที่จะนำมาเป็นผลิตภัณฑ์ได้
6. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มเติมความรู้ในสิ่งที่ควรรู้แก่นักเรียน
7. ภูมิปัญญาท้องถิ่นชี้แจงกับนักเรียนในการทำผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรพื้นบ้าน โดยให้นักเรียนสำรวจ ก่อนจะลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นและครูเตรียมไว้
8. นักเรียนเริ่มดำเนินการทำกิจกรรมตามขั้นตอน
9. เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จภูมิปัญญาท้องถิ่น และนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงเรื่องดังต่อไปนี้
 - 8.1 การทำผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรพื้นบ้านในท้องถิ่น
 - 8.2 ประเภทและการใช้สมุนไพรพื้นบ้าน
 - 8.3 ประโยชน์ของการใช้ยาสมุนไพรพื้นบ้าน
 - 8.4 อภิปรายหลักการทำผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรพื้นบ้านที่นักเรียนทำขึ้น

ขั้นสรุป

เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ในการทำผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรพื้นบ้าน ครูสุ่มนักเรียนออกมาอภิปรายถึงผลิตภัณฑ์สมุนไพรพื้นบ้านที่นักเรียนได้ทำขึ้น ในโรงเรียน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรพื้นบ้าน
2. อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน
3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
5. ใบความรู้

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน
2. การอภิปรายซักถาม
3. ตรวจผลงานโดยมีแบบบันทึกประเมินชิ้นงาน

ใบความรู้ การทำยาหม่อง

อุปกรณ์

1. ทับทิม
2. หม้อต้มน้ำ
3. ขวดแก้ว
4. เตาถ่าน

ส่วนประกอบ

1. น้ำมันสมุนไพร 250 ซีซี (น้ำมันสกัดจากสมุนไพรธรรมชาติ)
2. พาราฟิน 1 กก. (ทำให้แข็งตัว)
3. วาสลีน 1 กก. (ทำให้เกิดการหล่อลื่น)
4. น้ำมันระกำ 450 ซีซี (ทำให้ร้อน)
5. พิมเสนน้ำ 200 ซีซี (ทำให้เย็น)
6. น้ำมันยูคาลิปตัส 160 ซีซี (ช่วยระบบทางเดินหายใจ)
7. เปปเปอร์มินท์ 80 ซีซี (ช่วยเพิ่มกลิ่นหอม ทำให้เย็น)

วิธีทำ

1. นำข้อ 1 - 3 ซึ่งตามน้ำหนักใส่ภาชนะต้มน้ำที่เตรียมไว้
2. ตั้งบนเตาเปิดไฟอ่อน ๆ คนให้ละลายเข้ากัน ยกออกจากเตา
3. เติมน้ำมัน 4-5 เพิ่มสรรพคุณยา ทำให้ร้อน ทำให้เย็น
4. คนให้เข้ากัน แล้วเอามาแต่งกลิ่นตามชอบ
5. เติมน้ำมันยูคาลิปตัส คนให้เข้ากัน
6. เอาบรรจุลงขวด ทั้งไว้ให้เย็นค่อยปิดฝาขวด

คุณสมบัติ

สรรพคุณทาแล้วเย็นก่อน ร้อนตามจึงถูกต้อง บรรเทาอาการปวดเมื่อย แก้คันคัน
แมลงสัตว์กัดต่อย

การทำพืมน้ำ

อุปกรณ์

1. หม้อสเตนเลส
2. ท็อป
3. ขวดลูกกลิ้ง
4. มีด
5. เฝือก

ส่วนประกอบ

1. การบูร 100 กรัม (ทำให้ร้อน)
2. พืมน้ำ 100 กรัม (ทำให้เย็น)
3. เมนทอล 200 กรัม (ทำให้เย็น)
4. กลิ่นยูคาลิปตัส 10 ซีซี (ช่วยระบบทางเดินหายใจ)
5. กลิ่นเปปเปอร์มินท์ 10 ซีซี (ทำให้มีกลิ่นหอมเย็น)
6. ใบเตยหั่นฝอย สี่เหลี่ยม ได้พืมน้ำใบเตย
7. ขมิ้นชันหั่น สี่เหลี่ยม ได้พืมน้ำขมิ้น
(ต้องการสีเข้มใส่มาก สีอ่อนใส่น้อย)

วิธีทำ

1. เอาส่วนผสมข้อ 1-3 มารวมกันใส่ในภาชนะสเตนเลสที่เตรียมไว้
2. นำมาคนรวมกัน จนละลายเป็นน้ำเพราะส่วนผสม 3 ตัวจะแปรสภาพ
3. ห้ามตั้งบนไฟ เพราะจะเกิดประกายไฟได้
4. เมื่อเป็นน้ำจนไม่มีตะกอนแล้วจึงนำมาปรุงแต่งกลิ่นตามชอบ
5. เติมยูคาลิปตัส 10 ซีซี ช่วยระบบทางเดินหายใจ
6. เติมเปปเปอร์มินท์ 10 ซีซี ช่วยทำให้รู้สึกเย็น และมีกลิ่นหอม
7. ถ้าต้องการเพิ่มกลิ่นจากสมุนไพรธรรมชาติ
สี่เหลี่ยม – หั่นใบเตยฝอยแช่ในน้ำพืมน้ำที่ได้ทิ้งไว้ 1 คืน
สี่เหลี่ยม – หั่นขมิ้นเป็นแว่นบาง ๆ ทิ้งไว้ 1 คืน
8. ถ้าต้องการสีเข้มใส่สมุนไพรมาก
9. ถ้าต้องการสีอ่อนใส่สมุนไพรน้อย

การทำลูกประคบสมุนไพรแห้ง

อุปกรณ์

1. ผ้าดิบ 1 เมตร ได้ 6 ลูก
2. กรรไกร
3. ค้ายมดสีขาว
4. ถุงพลาสติก และยางรัด

ส่วนประกอบ

1. ตะไคร้หอม (มีน้ำมันหอมระเหย)
2. ตะไคร้บ้าน (ใช้แต่งกลิ่น)
3. ใบเปปล้า (ใช้ถอนพิษฝีดาษแดง บำรุงผิวพรรณ)
4. ใบมะขาม (แก้อาการคันตามร่างกาย ช่วยบำรุงผิว)
5. ใบส้มป่อย (ช่วยบำรุงผิว แก้โรคผิวหนัง)
6. ใบพลับพลึง (ช่วยคลายกล้ามเนื้อ)
7. ขมิ้นชัน (ช่วยลดอาการอักเสบ แก้โรคผิวหนังผื่นคัน)
8. ฟ้าทลายโจร (แก้ปวดเมื่อย ลดการอักเสบ แก้เคล็ดขัดยอก)
9. หนุมานหืด (รักษาอาการปวดเส้นเอ็น คลายเส้น)
10. ใบมะกรูด (มีน้ำมันหอมระเหย)
11. ผิวมะกรูด (แก้ลมวิงเวียน)
12. ใบหนาด (แก้โรคผิวหนังพุพอง น้ำเหลืองเสีย)
13. เกลือเม็ด 2 ถัง (ช่วยดูดความร้อนช่วยพาด้วยน้ำมันผิวหนัง)
14. พิมเสน (แต่งกลิ่น บำรุงหัวใจ)
15. การบูร (แต่งกลิ่น บำรุงหัวใจ)

วิธีทำ

1. เอาข้อ 1-12 หั่นตากแห้งนำมารวมกันในกะละมังคนให้เข้ากัน
2. ใส่เกลือเม็ด คนให้เข้ากัน
3. ใส่พิมเสน ตามชอบ คนให้ทั่ว เข้ากัน

4. ใส่การบูร ตามชอบ คนให้ทั่ว เข้ากัน
5. ตัดผ้าดิบ เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส 1 เมตร ได้ 6 ผืน เหลือเศษทิ้งไว้
6. นำเศษมาตัดเพื่อใช้มัดลูกประคบ
7. นำด้ายตัดประมาณ 1.25 เมตร ต่อเส้นต่อลูก
8. ห่อเสร็จบรรจุในถุงพลาสติก มัดกันเพื่อน

ประโยชน์ของการประคบสมุนไพร

จากตัวสมุนไพรและความร้อนจากการนึ่งลูกประคบ

1. บรรเทาอาการปวดเมื่อย
2. ช่วยลดอาการปวดอักเสบของกล้ามเนื้อ เอ็น ข้อต่อ หลัง 24-48 ชั่วโมง
3. ลดอาการเกร็งของกล้ามเนื้อ ทำให้กล้ามเนื้อคลายตัว
4. ช่วยให้เนื้อเยื่อ พังผืด ยืดตัวออก
5. ลดการติดขัดของข้อต่อ
6. ลดอาการปวด
7. ช่วยเพิ่มการไหลเวียนของเม็ดเลือด

หมายเหตุ

1. ลูกประคบแห้ง ก่อนใช้ควรพรมด้วยน้ำหรือเหล้าขาว
2. ลูกประคบสมุนไพรที่ทำครั้งหนึ่ง สามารถเก็บไว้ใช้ได้อีก 3-5 ครั้ง
3. ควรเก็บลูกประคบไว้ในตู้เย็น ในช่องฟิสแช่แข็ง จะทำให้เก็บได้นานขึ้น
4. ถ้าลูกประคบที่ใช้ไม่มีสีเหลืองแสดงว่ายาที่ใช้จัดแล้วคุณภาพน้อยลงใช้

ไม่ได้ผล

ข้อควรระวัง

หลังจากนวดประคบด้วยสมุนไพรแล้วไม่ควรอาบน้ำทันที เพราะจะไปชะล้างตัวยาออกจากผิวหนัง และร่างกายอาจปรับไม่ทัน (ปรับร้อนเป็นเย็นทันทีทันใด)

คำชี้แจง ให้กรอกคะแนนลงในช่องตารางประเมิน ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน เพื่อประเมินทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนตามรายการประเมินที่กำหนด

[illegible]

[illegible]

ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึงดีเลิศ
- 3 หมายถึงดี
- 2 หมายถึงต้องพัฒนาเพิ่มเติมเล็กน้อย
- 1 หมายถึงต้องพัฒนาเพิ่มเติมมาก

แบบประเมินชิ้นงาน

ชื่อชิ้นงาน.....

ชื่อ – สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนชิ้นงานของนักเรียน
เพื่อประเมินชิ้นงานของนักเรียนตามรายการประเมินที่กำหนด

รายการที่ประเมินผลงาน	คะแนน			
	4	3	2	1
1. ความสะอาดของยาสมุนไพร				
2. คุณภาพของยาสมุนไพร				
3. ความปลอดภัย				
4. ความตรงต่อเวลา				
5. การใช้งานได้จริง				
รวม				
รวมทั้งหมด				

.....
ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึงดีเลิศ
- 3 หมายถึงดี
- 2 หมายถึงต้องพัฒนาเพิ่มเติมเล็กน้อย
- 1 หมายถึงต้องพัฒนาเพิ่มเติมมาก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้าน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ เวลา 50 นาที

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์สายสุรีย์ หมออดู

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดกล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง
 - ก. จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
 - ข. ผู้ใหญ่บ้าน
 - ค. อายุมากที่สุดในห้องเรียน
 - ง. เป็นผู้ที่มีความชำนาญ มีความรู้ในท้องถิ่น
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกันเกี่ยวกับเรื่องใด
 - ก. วิชาชีพ
 - ข. การดำรงชีวิตกับ เทคโนโลยี
 - ค. ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม
 - ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา
3. การวางแผนเพื่อทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรพื้นบ้านต้องคำนึงถึงข้อใดเป็นอันดับแรก
 - ก. วัสดุที่มีในท้องถิ่น
 - ข. ความคิดสร้างสรรค์
 - ค. ในการนำไปใช้
 - ง. ความจำเป็นที่ต้องเลือกทำ
4. แผนปฏิบัติงานที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร
 - ก. อธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงานจริงๆ
 - ข. กำหนดการจัดทำ ดำเนินงาน และปรับปรุง
 - ค. การเลือกสิ่งที่ต้องการ
 - ง. การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติ

5. หลักในการเลือกวัสดุมาใช้ในการทำงานคือข้อใด
 - ก. ความหรูหรา
 - ข. ความพอใจ
 - ค. ความสวยงาม
 - ง. ความประหยัด
6. การเลือกวัสดุและอุปกรณ์ทำงานควรคำนึงถึงข้อใด
 - ก. ง่าย
 - ข. เป็นของแปลก
 - ค. มีสีสันสวยงาม
 - ง. มีคุณภาพและปลอดภัย
7. อันตรายจากการใช้เครื่องมือในการทำงานเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด
 - ก. ความประณีต
 - ข. ความไม่รู้
 - ค. ความประมาท
 - ง. ความประหยัด
8. การเลือกวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมีผลดีอย่างไร
 - ก. ประหยัดค่าใช้จ่าย
 - ข. ฝึกงานฝีมือ
 - ค. มีให้เลือกได้มาก
 - ง. ไม่ต้องเผาะระยะทาง
9. การทำลูกประคบขั้นตอนที่ยากที่สุดคือข้อใด
 - ก. การนำสมุนไพรตากแดด
 - ข. การห่อด้วยผ้าแล้วมัด
 - ค. การผสม
 - ง. การตัดผ้า
10. การนำผ้ามาห่อลูกประคบควรใช้อะไรตัด
 - ก. มีดปอกผลไม้
 - ข. เลื่อย
 - ค. กรรไกร
 - ง. มีดทำครัว

11. การใช้เครื่องมือในการทำงานช่างควรคำนึงถึงข้อใดมากที่สุด
- ก. คงทน
 - ข. สะอาด
 - ค. ประหยัด
 - ง. ปลอดภัย
12. จุดประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการทำลูกประคบคือข้อใด
- ก. เพื่อไม่ให้พืชกรบ้าน
 - ข. เพื่อฝึกทักษะในการทำงาน
 - ค. เพื่อใช้ในการรักษาแผนโบราณ
 - ง. เพื่อให้เศษวัสดุกลับมาเป็นประโยชน์
13. ส่วนใหญ่ลูกประคบใช้รักษาโรคอะไร
- ก. ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ
 - ข. โรคผิวหนัง
 - ค. โรคไข้หวัด
 - ง. โรคติดต่อ
14. ก่อนนำไปใช้ควรเตรียมลูกประคบอย่างไร
- ก. นำไปตากแดด
 - ข. นำไปชุบน้ำ
 - ค. นำไปนึ่งให้ร้อน
 - ง. นำไปอบ
15. ลูกประคบเมื่อยังไม่ได้ใช้ควรเก็บไว้อย่างไร
- ก. ใส่ถุงพลาสติกมัดไว้
 - ข. วางบนจาน
 - ค. ใส่ตะกร้าไว้
 - ง. ห่อผ้าไว้
16. สมุนไพรชนิดใดที่ผสมในพิมเสนน้ำทำให้มีความรู้สึกร้อน
- ก. เมนทอล
 - ข. การบูร
 - ค. พิมเสน
 - ง. ขมิ้นชัน

17. สมุนไพรชนิดใดที่ผสมในพืชมเสนน้ำทำให้มีความรู้สึกลื่น
- พืชมเสนและเมนทอล
 - ขมิ้นและใบเตย
 - การบูร
 - น้ำมันสมุนไพรร
18. ข้อใดเป็นอุปกรณ์ที่ควรใช้ในการหั่นขมิ้น
- มีดสองคม
 - มีดปอกผลไม้
 - มีดสับ
 - มีดคัดเตอร์
19. สมุนไพรชนิดใดที่ผสมในพืชมเสนน้ำทำให้ช่วยระบบทางเดินหายใจ
- การบูร
 - กลิ่นยูโนคาลิปตัส
 - กลิ่นเปปเปอร์มินท์
 - ขมิ้น
20. พืชมเสนน้ำสีเหลืองใช้สีจากสมุนไพรในข้อใด
- ฟักทอง
 - ขมิ้นชัน
 - ไพล
 - ขิง
21. พืชมเสนน้ำสีเขียวใช้สีจากสมุนไพรในข้อใด
- ต้นหญ้าตากแห้ง
 - ผักตบชวา
 - ใบเตย
 - ใบฟ้าทะลายโจร
22. สรรพคุณของพืชมเสนน้ำคือข้อใด
- แก้ไอเจ็บ
 - แก้วิงเวียนศีรษะ
 - แก้ไข้
 - แก้ท้องเสีย

23. เมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงาน นักเรียนควรทำอะไรก่อน
- ปรึกษาเพื่อน
 - ปรึกษาคอברים
 - ปรึกษาครูที่ปรึกษา
 - แก้ปัญหาด้วยตนเอง
24. พาราฟินให้คุณสมบัติต่อการทำข่าหม่องอย่างไร
- อ่อนตัว
 - แข็งตัว
 - ละลายตัว
 - ทำให้เย็น
25. การทำส่วนผสมของข่าหม่องเริ่มจากขั้นตอนใด
- นำส่วนผสมตั้งบนเตาไฟ
 - คนให้เข้ากัน
 - บรรจุลงในขวด
 - เติมน้ำมันสนุนไฟ
26. สมุนไพรมะขามบ้านที่มีการผลิตออกมาในปัจจุบันทำให้เกิดผลดีหรือไม่ อย่างไร
- ดี เพราะเป็นสิ่งที่ได้จากธรรมชาติและเป็นการอนุรักษ์การแพทย์แผนไทย
 - ดี เพราะเป็นสมุนไพรมะขามบ้านที่หายากในปัจจุบัน
 - ไม่ดี เพราะทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
 - ไม่ดี เพราะสมุนไพรมะขามบ้านที่ผลิตจากโรงงานทันสมัยกว่า
27. บุคคลในข้อใดปฏิบัติตนไม่ถูกต้องในการอนุรักษ์สมุนไพรมะขามบ้าน
- แม่อยู่คำสอนหลานเก็บสมุนไพรมะขามบ้านประกอบอาหาร
 - ลุงปิ่นใช้เวลาวางทำปลุกผักสวนครัว
 - พ่ออยู่คำสอนถ่ายทอดการทำข่าหม่องให้ลูก
 - ลุงแก้วหาซื้อสมุนไพรมะขามบ้านไปจำหน่ายตามงาน
28. การเรียนรู้โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดผลดีอย่างไร มากที่สุด
- ได้รับการเรียนรู้สั่งสมตั้งแต่บรรพบุรุษ
 - ได้รู้จักสมุนไพรมะขามบ้านมากขึ้น
 - ทำให้รู้สึกรักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น
 - มีความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรมะขามบ้านมากขึ้น

29. เหตุที่ทำให้สมุนไพรพื้นไม่ค่อยเป็นที่นิยมกันมาก เพราะสาเหตุใด
- ก. ขาดการสืบทอดจากผู้รู้ผู้คนรุ่นใหม่
 - ข. คนในสมัยใหม่มักหลงใหลไปกับวัฒนธรรมใหม่
 - ค. ค่านิยมในปัจจุบันที่เจริญทางด้านวัตถุกันเป็นอย่างมาก
 - ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา
30. ในฐานะที่นักเรียนเป็นเยาวชนในท้องถิ่นจะอนุรักษ์สมุนไพรพื้นบ้านได้อย่างไร
- ก. ช่วยติชมเวลาที่มีการจัดนิทรรศการ
 - ข. ปลูกพืชสมุนไพร
 - ค. ร่วมสืบสานและอนุรักษ์โดยการหันมาใช้ยาสมุนไพรมากขึ้น
 - ง. ร่วมแสดงผลงานตามงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

เฉลย

1. ง	16. ข
2. ง	17. ก
3. ก	18. ข
4. ข	19. ข
5. ง	20. ข
6. ง	21. ก
7. ก	22. ข
8. ก	23. ก
9. ข	24. ข
10. ก	25. ก
11. ง	26. ก
12. ก	27. ง
13. ก	28. ก
14. ก	29. ง
15. ก	30. ก

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้าน

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องสมุนไพรพื้นบ้าน ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงตามสภาพความเป็นจริง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในครั้งต่อไป โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ตรงตามความเป็นจริงแต่ละช่องมีความหมายคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านเนื้อหา					
1. เนื้อหาที่เรียนเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น					
2. เนื้อหาที่จัดขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
3. เนื้อหาที่จัดขึ้นไม่ยากจนเกินไปและเข้าใจได้ง่าย					
4. เนื้อหาน่าสนใจ					
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น					
6. มีกิจกรรมที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. การจัดการเรียนการสอนมีรูปแบบที่หลากหลาย					
8. นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีฝึกปฏิบัติจริงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น					
9. นักเรียนได้ความรู้ และมีความเข้าใจเรื่องสมุนไพรพื้นบ้าน					
ด้านสื่อการเรียนการสอน และแหล่งการเรียนรู้					
10. นักเรียนหาวัสดุในท้องถิ่นได้ง่าย					
11. สื่อการเรียนรู้เหมาะสมและเพียงพอกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
12. สถานที่ หรือแหล่งเรียนรู้เหมาะสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ					
13. นักเรียนรู้จักวิธีใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงาน					
ด้านผลที่ได้รับ					
14. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้					
15. นักเรียนเห็นคุณค่าของสมุนไพรพื้นบ้าน					
16. นักเรียนเกิดความรักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นมากขึ้น					

นักเรียนประทับใจในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องใด

.....

.....

.....

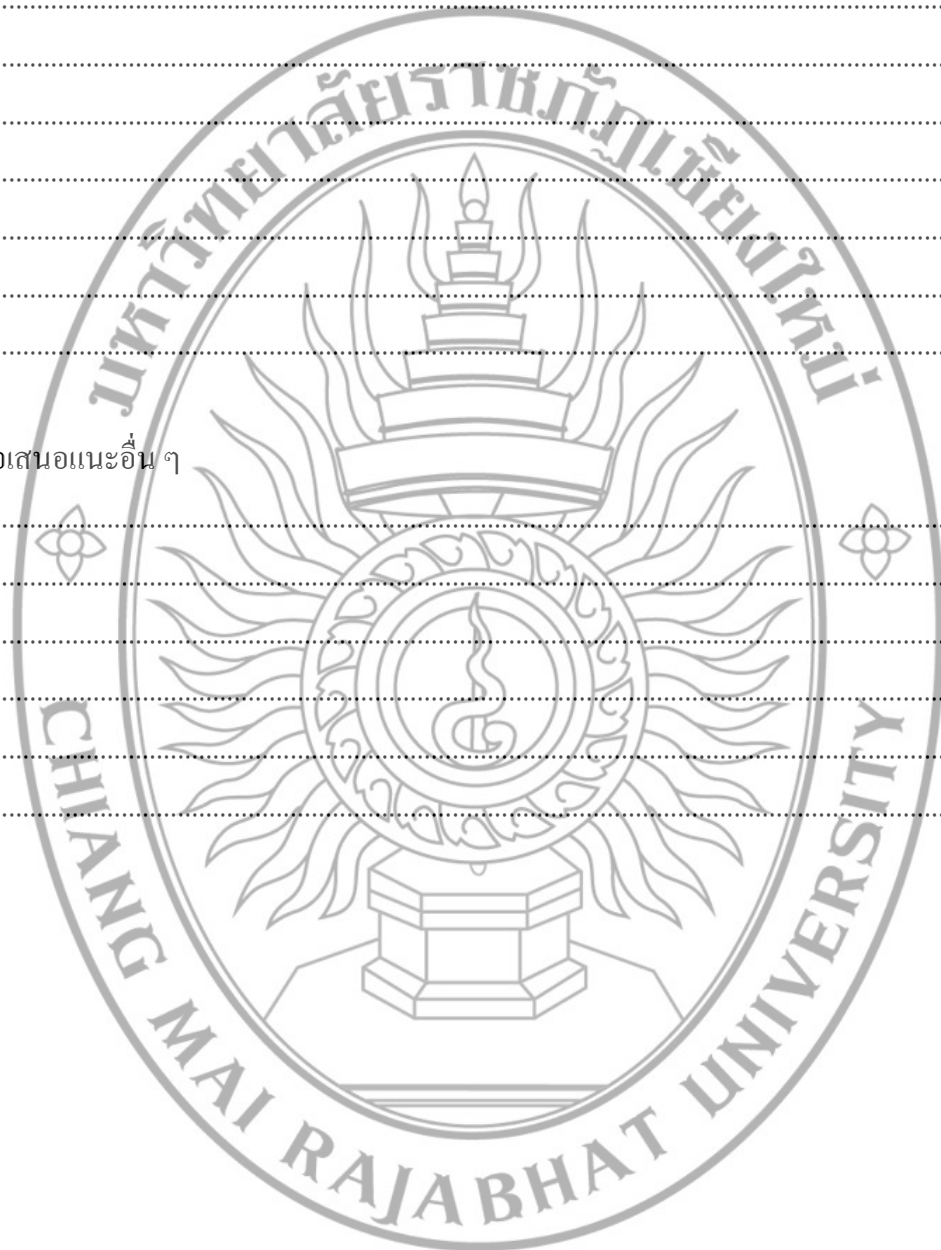
ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

คำชี้แจง ให้กรอกคะแนนลงในช่องตารางประเมิน ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน เพื่อประเมินทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนตามรายการประเมินที่กำหนด

[illegible]

เกณฑ์การประเมิน

4	หมายถึงดีเลิศ
3	หมายถึงดี
2	หมายถึงต้องพัฒนาเพิ่มเติมเล็กน้อย
1	หมายถึงต้องพัฒนาเพิ่มเติมมาก

แบบประเมินชิ้นงาน

ชื่อชิ้นงาน.....

ชื่อ – สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนชิ้นงานของนักเรียน
เพื่อประเมินชิ้นงานของนักเรียนตามรายการประเมินที่กำหนด

รายการที่ประเมินผลงาน	คะแนน			
	4	3	2	1
1. ความสะอาดของยาสมุนไพร				
2. คุณภาพของยาสมุนไพร				
3. ความปลอดภัย				
4. ความตรงต่อเวลา				
5. การใช้งานได้จริง				
รวม				
รวมทั้งหมด				

.....
ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

- 4 หมายถึงดีเลิศ
- 3 หมายถึงดี
- 2 หมายถึงต้องพัฒนาเพิ่มเติมเล็กน้อย
- 1 หมายถึงต้องพัฒนาเพิ่มเติมมาก

คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ

นักเรียนคนที่	คะแนนที่ได้ (30 คะแนน)
1	23
2	23
3	26
4	25
5	25
6	25
7	26
8	27
9	25
10	23
11	25
12	24
13	24
14	23
15	21
16	26
17	25
18	29
19	24
20	24
21	28
22	26
23	24
24	22
25	21

นักเรียนคนที่	คะแนนที่ได้ (30 คะแนน)
26	20
27	22
28	23
29	26
30	27
31	28
32	25
33	22
34	23
35	25
36	26
เฉลี่ย	81.57

คะแนนการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

นักเรียนคนที่	ครั้งที่ 1 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (20 คะแนน)	รวม (60 คะแนน)
1	17	16	18	51
2	18	17	19	54
3	19	19	20	58
4	18	14	18	52
5	18	19	19	56
6	14	16	18	48
7	17	18	20	55
8	16	19	18	53
9	18	20	20	58
10	20	16	18	56
11	18	19	19	56
12	19	16	19	54
13	17	18	17	52
14	18	19	20	57
15	16	15	18	49
16	19	19	18	56
17	17	18	17	52
18	19	19	20	58
19	17	19	20	56
20	16	19	19	54
21	17	18	18	53
22	18	18	18	54
23	17	20	20	57
24	20	20	18	58
25	18	20	18	56

นักเรียนคนที่	ครั้งที่ 1 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (20 คะแนน)	รวม (60 คะแนน)
26	18	17	19	54
27	17	20	16	53
28	18	18	18	54
29	15	15	18	48
30	15	19	19	53
31	16	17	17	50
32	16	19	17	52
33	18	20	18	56
34	16	20	18	54
35	18	20	20	58
36	20	19	19	58

คะแนนการประเมินชิ้นงาน

นักเรียนคนที่	ครั้งที่ 1 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (20 คะแนน)	รวม (60 คะแนน)
1	17	17	15	49
2	19	18	19	56
3	18	20	20	58
4	16	18	14	48
5	19	19	20	58
6	16	17	20	53
7	18	18	20	56
8	18	15	19	52
9	20	18	20	58
10	16	20	20	56
11	19	18	19	56
12	18	18	16	52
13	18	20	20	58
14	20	19	19	58
15	17	18	20	55
16	20	20	18	58
17	17	17	15	49
18	19	20	19	58
19	18	20	18	56
20	20	18	18	56
21	19	19	20	58
22	20	16	20	56
23	18	17	19	54
24	17	17	18	52
25	18	18	18	54

นักเรียนคนที่	ครั้งที่ 1 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (20 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (20 คะแนน)	รวม (60 คะแนน)
26	19	19	20	58
27	20	16	20	56
28	19	18	19	56
29	16	16	20	52
30	18	15	19	52
31	18	16	18	52
32	18	18	20	56
33	20	18	20	58
34	18	18	20	56
35	18	20	20	58
36	17	17	20	54

ใบงาน

เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้าน

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านที่รู้จักตามที่กำหนดให้

	1. ชื่อ..... ประโยชน์ทางยา.....
	2. ชื่อ..... ประโยชน์ทางยา.....
	3. ชื่อ..... ประโยชน์ทางยา.....
	4. ชื่อ..... ประโยชน์ทางยา.....

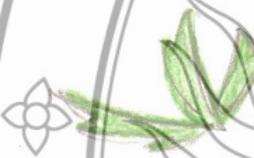
เก่งจังเลย

ใบงาน

เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้าน

ชื่อ ด.ญ. ปิ่นทิพย์ หลมอด ชั้น ป. ๗/๑ เลขที่ 19

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านที่รู้จักตามที่กำหนดให้

	1. ชื่อ..... ๑๓๖๖ ประโยชน์ทางยา..... ใช้ในทางยาแก้ แก้ปวดท้อง แก้ท้องเสีย แก้ไข้ แก้หวัด แก้ไอ แก้เจ็บคอ แก้เจ็บหู
	2. ชื่อ..... มะขาม ประโยชน์ทางยา..... แก้เจ็บคอ แก้เจ็บหู แก้ไข้ แก้หวัด แก้ไอ แก้เจ็บท้อง แก้ท้องเสีย
	3. ชื่อ..... ดอกมะลิ ประโยชน์ทางยา..... แก้ไข้ แก้หวัด แก้ไอ แก้เจ็บคอ แก้เจ็บท้อง แก้ท้องเสีย
	4. ชื่อ..... พริกชี้ฟ้า ประโยชน์ทางยา..... แก้ไข้ แก้หวัด แก้ไอ แก้เจ็บคอ แก้เจ็บท้อง แก้ท้องเสีย

ครูผู้สอน

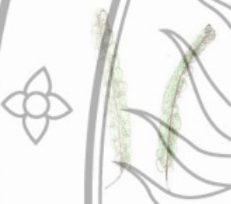
เกื้อกูลเลข

ใบงาน

เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้าน

ชื่อ.....
เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านที่รู้จักตามที่กำหนดให้

	1. ชื่อ..... ประโยชน์ทางยา.....
	2. ชื่อ..... ประโยชน์ทางยา.....
	3. ชื่อ..... ประโยชน์ทางยา.....
	4. ชื่อ..... ประโยชน์ทางยา.....

เก๋องสิงเลอ

ใบงาน

เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้าน

ชื่อ..... น. ณ..... อ. ณ..... จ. ณ..... ร. ณ..... เลขที่..... 25.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านที่รู้จักตามที่กำหนดให้

	1. ชื่อ..... ใบระงับพิษ ประโยชน์ทางยา..... ช่วยลดอาการแพ้ การอักเสบ
	2. ชื่อ..... พริกขี้หนู ประโยชน์ทางยา..... ขับลม แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ ช่วยลดอาการแพ้ การอักเสบ
	3. ชื่อ..... กระเทียม ประโยชน์ทางยา..... ขับลม แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ ช่วยลดอาการแพ้ การอักเสบ
	4. ชื่อ..... กระเทียม ประโยชน์ทางยา..... ขับลม แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ ช่วยลดอาการแพ้ การอักเสบ

 เก่งจริงเลย

ใบงาน

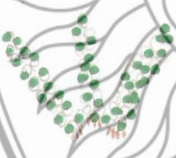
เรื่อง สมุนไพรรักษาบ้าน

เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้าน
ชื่อ จ.จ. ๖๖ คำเพิ่ม วันที่ ๒๖/๑ เลขที่ ๒๐

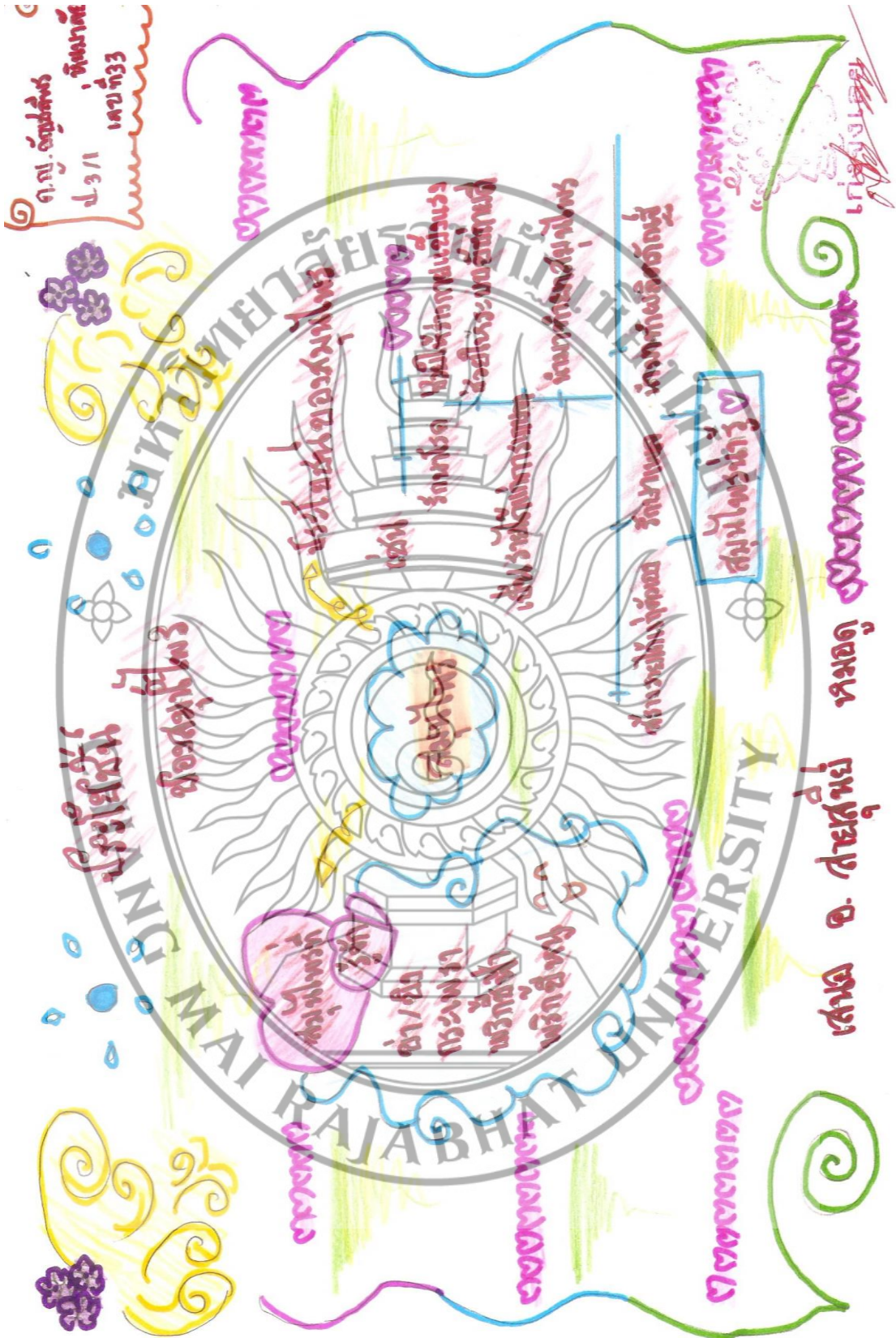
คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านที่รู้จักตามที่กำหนดให้

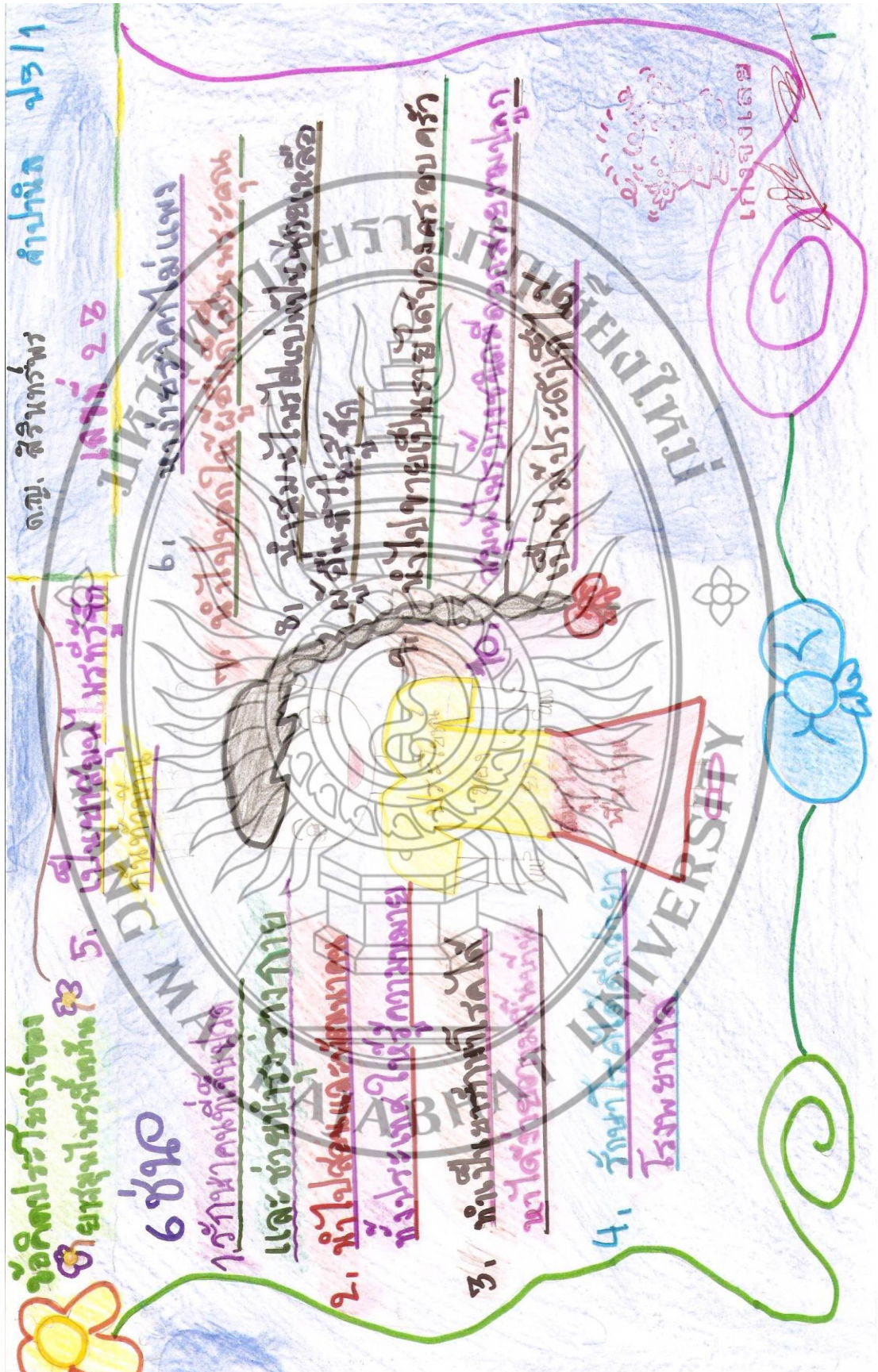
	1. ชื่อ..... นพพร พันธ์ ประโยชน์ทางยา..... ใบลดน้ำตาลในเลือด
	ชื่อ..... นพพร พันธ์ ประโยชน์ทางยา..... ใบลดน้ำตาลในเลือด
	3. ชื่อ..... นพพร พันธ์ ประโยชน์ทางยา..... ใบลดน้ำตาลในเลือด
	4. ชื่อ..... นพพร พันธ์ ประโยชน์ทางยา..... ใบลดน้ำตาลในเลือด

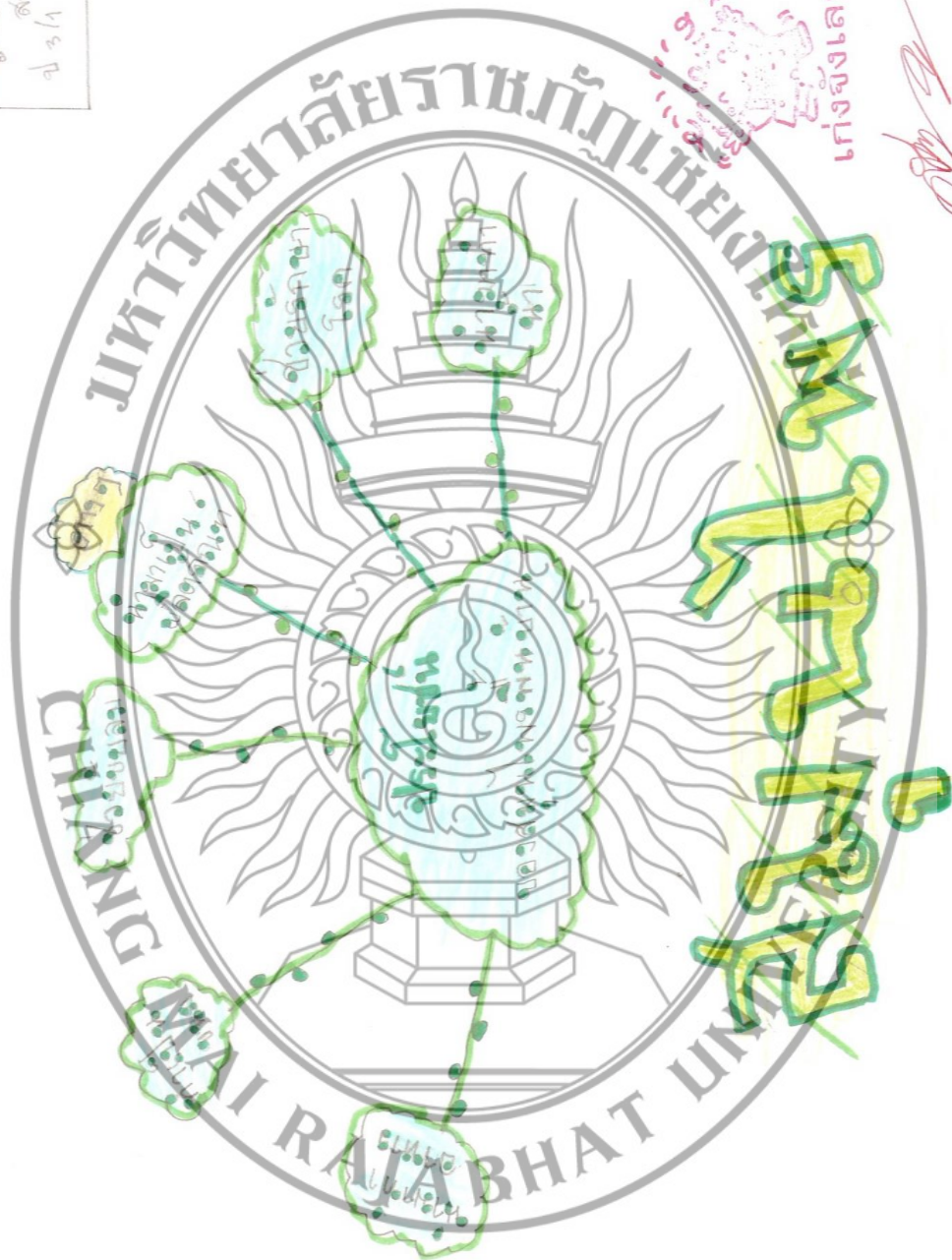
ชื่อ **อ.ญ. อัญชลี** นามสกุล **หินมาลัย** ชั้น **ป.3/1** เลขที่ **33**
 คำสั่ง ให้ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรไทยโบราณที่รู้จักกันดีตามพื้นที่

	1. ชื่อ โสม ประโยชน์ทางยา ๑. แก้อาการจากเส้นประสาทอ่อน ๒. ช่วยบำรุงประสาท
	2. ชื่อ กระดังงา ประโยชน์ทางยา ๑. ขับลมแก้อาการท้องเสีย ๒. แก้อาการปวดท้อง
	3. ชื่อ มะขาม ประโยชน์ทางยา ๑. แก้ท้องเสีย ๒. ขับพยาธิ
	4. ชื่อ พริกชี้ฟ้า ประโยชน์ทางยา ๑. ทำลายเชื้อแบคทีเรีย ๒. ป้องกันหวัด

อ.ญ. อัญชลี
 เก่งจริงเลย

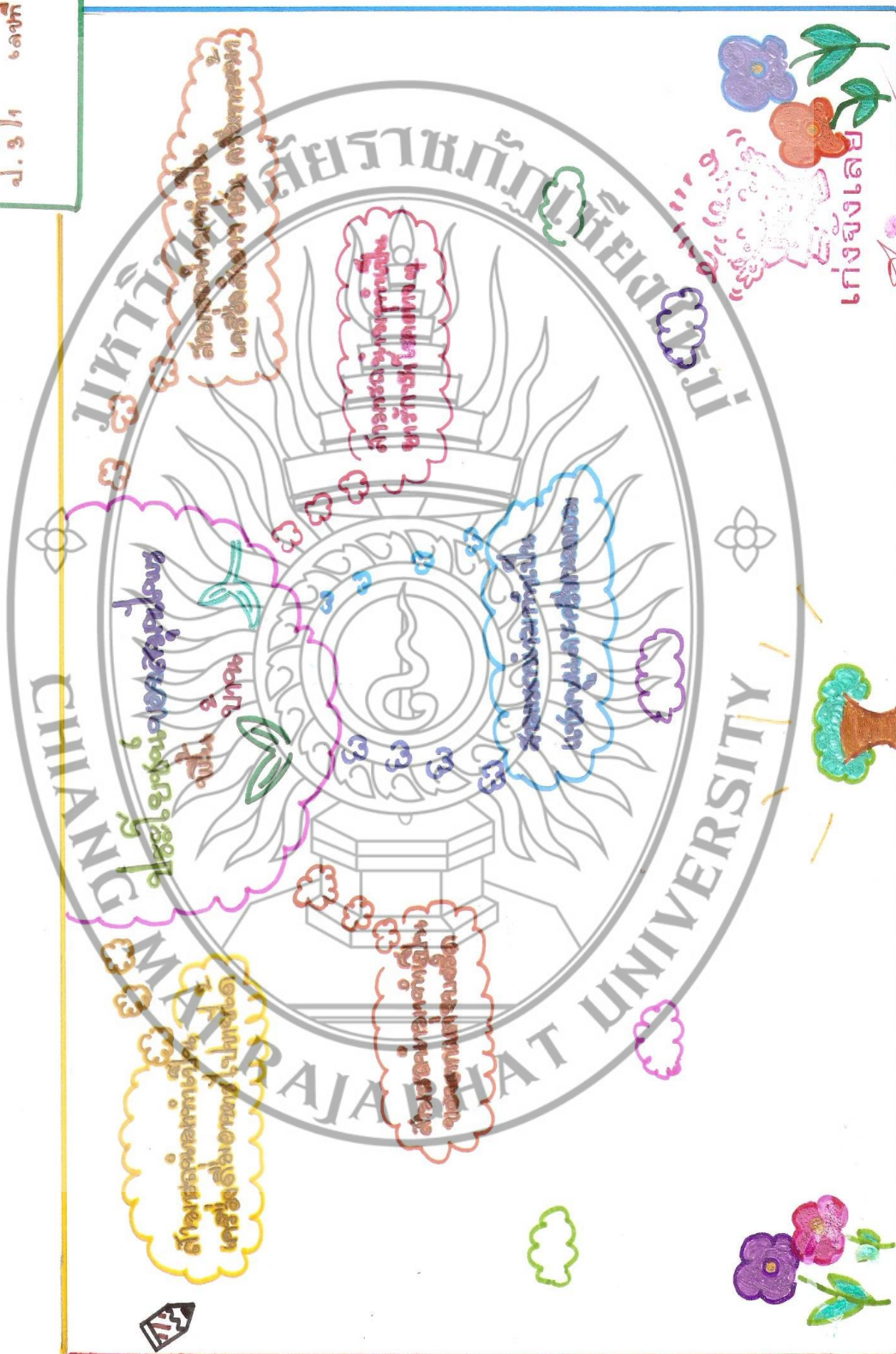

ကျေးဇူးတင်

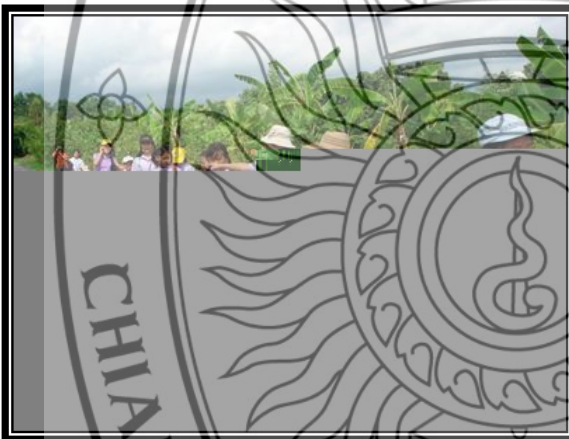

การศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสายสุณีย์ หมอดู
วัน เดือน ปี เกิด	15 พฤษภาคม 2518
ประวัติการศึกษา	
2536	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีศรีน่าน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน
2540	ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2549	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประสบการณ์ในการทำงาน	
2541- ปัจจุบัน	พนักงานมหาวิทยาลัย สายวิชาการ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่